

Utlåtande om ungdomsgården

90/10.03.02/2018

SUUS 22.05.2018 § 39

Mer information:

bildningsdirektör Heidi Backman, tfn 050 566 8800
fornamn.efternamn@grankulla.fi

Samhällstekniska utskottet behandlade vid sammanträdet 13.3.2018 (§ 28) en behovsutredning för ungdomsgården och beslutade att be bl.a. användarutskotten om utlåtande. Enligt beslutet föreslår samhällstekniska utskottet att byggnaden saneras enligt alternativ 2 eller 3. Utskottet förkastade för sin egen del alternativen 1 och 4.

Alt 1: grundrenovering, som möjliggör att utrymmena kan användas för undervisning och som arbetsrum, 8-9 M€,

Alt 2: grundrenovering, som möjliggör att byggnaden kan användas t.ex. som ungdomsgård för tillfällig vistelse, men inte för undervisning eller arbetsrum, 6-8 M€,

Alt 3: grundrenovering, som möjliggör att byggnaden kan användas för tillfällig vistelse, t.ex. möten. De nyare delarna rivs och endast den äldsta (400 m²) består, 2-3 M€,

Alt 4: fasaden grundrenoveras, byggnaden används inte, 1-2 M€.

Kultur- och fritidstjänsternas användning av byggnaden

Byggnaden har arbetsrum för totalt ca 9–10 personer. I byggnaden har under de senaste åren arbetat kultur- och fritidstjänsternas förvaltning, ungdomstjänsterna, kulturtjänsterna samt idrottstjänsternas förvaltning. Dessutom har flera lokala aktörer och samarbetspartner inom fritidsfältet nyttjat utrymmen i huset. Ungdomsutskottet (27.8.2015 § 22) har tidigare utarbetat en behovsutredning om en husteknisk sanering av ungdomsgården (fritidsgården). I den föreslås att lokalerna byggs om till en mötesplats för kommuninvånarna. I samband med en undersökning av byggnadens skick våren 2017 konstaterades emellertid fuktskador som har menlig inverkan på inomhusluften. En del av kontorsrummen togs därför ur bruk under våren 2017.

Ungdomstjänsternas verksamhet flyttades bort från byggnaden efter att skolorna avslutat sitt arbete i maj 2017. All verksamhet i byggnaden flyttades till ersättande lokaler på hösten 2017. För närvarande står huset oanvänt.

Ungdomsgården i Grankulla har varit en viktig mötesplats för ungdomar i flera decennier och har dessutom nyttjats av många andra aktörer, som för sin del i sin serviceproduktion tjänar flera olika mål- och åldersgrupper. I ungdomslagen (1285/2016, § 8) sägs att kommunen med beaktande av lokala omständigheter ska skapa förutsättningar för ungdomsarbete och

ungdomsverksamhet genom att ordna tjänster och lokaler för unga samt genom att stödja de ungas medborgarverksamhet. Det här har traditionellt uppfyllts mycket väl i Grankulla, till stor del tack vare just ungdomsgården med sitt goda läge och breda utbud av tjänster.

I ungdomsgården har alltså funnits en hel del olika utrymmen, som har möjliggjort ett mångskiftande spektrum av tjänster: kafé, övningsrum för band, studio, danssal, biljardsal, rum för smågrupper, black box (dvs. sal med scen/discosal), kontor, klassrum osv. I huset finns därtill, utöver ungdomslokalen, en scoutlya, medborgarinstitutets konstundervisningsrum, Grani Närhjälps öppna vardagsrum, Grankulla musikfests kansli (även bas under festivalen), undervisning i dans och musik för barn och ungdomar samt ungdoms-, idrotts-, kultur- och fritidstjänsternas förvaltningslokaler.

I lagen om kommunernas kulturverksamhet (728/1992, § 1) sägs att kommunen ska främja, stöda och organisera kulturverksamheten i kommunen. Ur kulturarbetets synvinkel är det synnerligen viktigt att erbjuda möjligheter och ramar för mångsidig fritidsverksamhet med låg tröskel inom konst och kultur. Barn och unga i Grankulla behöver utrymmen för denna typ av verksamhet i sin egen miljö, i anslutning till stadens övriga tjänster. Som samlingsplats för barn och unga samt tack vare sitt läge och det breda spektrum av tjänster som erbjuds där är ungdomsgården därför en naturlig och idealisk plats för kulturbetonad hobbyverksamhet.

Det kan också konstateras att Grankulla ungdomsgård är den första ungdomsgården i Finland med nolltolerans för hatretorik. Tyngdpunkten i Grankullas ungdomstjänster ligger på tolerans och stöd för mångfald, vare sig det gäller språkliga och kulturella eller sexualitetsrelaterade teman. Ungdomsgården har också fått positiv uppmärksamhet för att unga träffas där över språkgränserna.

Förlusten av lokalerna (ca 1 100 m²) har påverkat kultur- och fritidstjänsterna avsevärt. Tio anställda har varit tvungna att flytta till ersättande lokaler vid Norra Heikelvägen. Ungdomslokalen har flyttat till mycket begränsade utrymmen på stadsbiblioteket, övningsrum för band har tillfälligt hyrts i Esbo, och rum för smågrupper finns vid Norra Heikelvägen. För danssalen och discosalen med scen har man inte hittat en ersättande lokal, vilket innebär ett ekonomiskt betydande inkomstbortfall i hyresinkomsterna. Ungdomskaféet och ungdomsgymmet har stängts i brist på alternativa lokaler. Medborgarinstitutet, balettskolan och dansinstitutet har varit tvungna att ställa in kurser på grund av utrymmesbrist (den verksamhet som varit förlagd till ungdomsgårdens klassrum och danssal). Den för alla öppna vardagsrumsverksamheten som ordnats av Grani Närhjälp har varit tvungen att upphöra. För scoutkåren Toimen Pojat har man hittat ersättande lokal.

Grankulla musikinstitut har tvingats lägga ned den undervisning som det haft i ungdomsgården i brist på ersättande utrymmen. De i staden verkamma producenterna av grundundervisning i konst, Grankulla musikinstitut och Grankulla bildkonstskola, har ständigt behov av mer utrymme. Bildkonstskolan har önskat (27.3.2018) bl.a. utrymmen för att ordna undervisning för flera grupper samtidigt, för kortkurser, färgbadsklass för eftermiddagsverksamhet, tillgängliga utrymmen, studio för mediekonst och målningsskola. Grankulla musikinstitut har enligt sin styrelses beslut 2.3.2018

önskat bl.a. utrymme för svenskspråkig musiklektion och överhuvudtaget mer utrymme. Utrymme för samarbete över konstgränserna har också tidigare önskats.

Den svenskspråkiga småbarnspedagogikens och undervisningens behov

I stadens strategi för åren 2018-2022 slås det fast att Grankulla ska vara en lärvänlig stad där lärandet har sikte på framtiden. Utbildningen ska vara högklassig med eleven i fokus och småbarnspedagogiken och förskolan ska vara högklassig med barnet i fokus. Vi ska ha fungerande övergångar mellan olika stadier. En administrativ enhetsskola nämns i strategin, liksom utveckling av förskoleundervisningen i samarbete med skolan. Daghemsnätverket och skolorna ska motsvara framtida behov och småbarnspedagogiken ska erbjuda ett heltäckande serviceutbud, slås det fast, och ett gymnasieprogram ska göras upp.

Under läsåret 2017-2018 har Granhultsskolan och Hagelstamska skolan redan testat ett arrangemang med gemensam rektor. Försöket fortsätter enligt utskottets beslut under läsåret 2018-2019.

Redan hösten 2017 påbörjades en utredning om det svenskspråkiga daghems- och skolnätet. SUUS specificerade 16.1.2018 att syftet med utredningen är att svara mot

- behovet att skapa daghemsplatser som motsvarar behovet under de kommande åren i enlighet med den pågående utredningen om daghems- och förskolenätet och viljan att utveckla förskoleundervisningen i ett närmare samarbete med den grundläggande undervisningen.
- behovet att skapa enhetlighet inom den grundläggande undervisningen och att förbättra övergången mellan åk 6 och 7.
- behovet att utveckla gymnasiet i enlighet med den pågående gymnasieutredningen.

Arkitekt Juha Heino från Arkkitehdit Korolainen & Heino Oy har anlåtats som sakkunnig och samhällstekniska sektorn gällande trafiklösningar och parkeringsplatser. Redan i utredningens inledningsskede hördes vårdnadshavare, gymnasiets studerande samt personalen. Ett andra hörande med vårdnadshavare och personal kommer att ordnas när utredningen har mer fakta om olika alternativ. Utskottet får rapporter om utredningen på varje möte. Stadsstyrelsen fick information om skolutredningen och det s.k. kulturkullekonceptet 5.3.2018.

Följande alternativ utreds enligt utskottets beslut 16.1.2018:

- förskoleundervisningen ordnas i flera daghem alternativt förskoleundervisningen ordnas centraliserat i Granhultsskolan
- möjligheten att åk 6-9 ordnas i skolcentrum, dvs. att åk 6 flyttas till skolcentrum
- gymnasiet finns kvar i skolcentrum och studerandeantalet ökas från 300 till 350
- Också olika alternativa innovativa lösningar kan utredas, t.ex. ett gymnasiecampus som ökar gymnasiernas attraktivitet och nya innovativa fastighetslösningar i samarbete mellan skolorna och fritidstjänsterna.

I utredningen ligger fokus på att utveckla verksamheten ur barnens och elevernas synvinkel. I utredningen utreds konsekvenserna för undervisning och verksamhet, för barn och elever och personal samt konsekvenserna på investeringsbehovet och driftsutgifterna. Utredningarna bör stå i samklang med stadens strategi och med de pågående utredningar som görs i staden för småbarnspedagogiken, förskolan och gymnasierna. De lösningar som utreds bör på ett kostnadseffektivt sätt kunna svara mot de behov som finns på lång sikt enligt den kunskap vi har tillgänglig i dag.

Till helheten hör följande delutredningar:

- Den pågående daghems- och förskolenätsutredningen 2019-2029. Utredningen behandlas preliminärt av SUUS i juni 2018. Tangerande utredningar är följande:
 - Fullmäktiges beslut 14.5.2018 om privat daghemsaktör till Sportvägen 17
 - Servicesedelutredningen, som behandlas av SOVV 16.5.2018 och av SUUS 21.5.2018
 - köpavtalsdaghemmens framtid. Behandling vad gäller Folkhälsans barntädgård hösten 2018.
- Den pågående skolutredningen, behandling under hösten
- Det pågående gymnasieprogrammet, arbetet görs under hösten

Behov av utrymmen enligt läget inom de olika utredningarna i maj 2018:

- Enligt stadens strategi kommer den årliga befolkningsökningen att vara 1 procent fram till år 2030.
- Enligt den senaste befolkningsprognosen (2014) växer antalet barn så mycket att staden fram till år 2025 kommer att behöva ca 50 daghemsplatser till. Utvecklingen stämmer väl överens med utvecklingen under de senaste åren, då mer än hälften av ökningen inom småbarnspedagogiken gäller svenska barn. Om den här utvecklingen fortsätter behövs det fram till år 2025 ca 25 platser till inom den svenskspråkiga småbarnspedagogiken. Ökningen har tenderat vara större bland under treåringar, som behöver en betydligt större resurs än de äldre barnen. Dessutom är tomten där Grankottens daghem är beläget planlagd för annan verksamhet och för närvarande finns ingen säker information om köpavtalsdaghemmens verksamhet från dels sommaren 2019, dels sommaren 2021 framåt.
- Om förskolan flyttar till Granhultsskolan behövs där utrymme för ca 50 barn. Arkitekten har gjort ritningar över förverkliganden, som presenteras hösten 2018.
- När det gäller de svenskspråkiga skolorna är målet att upprätthålla ungefär nuvarande nivå gällande elevantal. Det möjliggör en högklassig verksamhet med brett utbud på kurser och ämnen och en hållbar ekonomi. Om förskolan flyttar till Granhultsskolan helt eller delvis kan utrymmen för åk 6 istället erbjudas i Svenska skolcentrum. Det här utreds fortfarande.
- Gymnasiet Grankulla samskola (GGs) har antagit under hundra studerande per år och har sammanlagt närmare 300 studerande. Som bäst utreds möjligheten att öka volymen till 350 studerande. GGs har hela tiden fått fler sökande under de senaste åren och antalet sökande var rekordhögt 2018, 145 förstahandssökande. Arkitektbyrån Arkkitechdit

Korolainen & Heino gjorde en kartläggning av gymnasiets behov av utrymmen redan i september 2015 utgående från två scenarier a) gymnasium med 300 studerande (nuläge) B) gymnasium med 350 studerande. Slutsatsen var att Gymnasiet Grankulla samskola står i behov av utrymmen på 286 m2 enligt nuvarande studerandeantal och i behov av 558 m2 ifall GGs skulle ha 350 studerande.

- Musikinstitutets och bildkonstskolans behov
Grankulla musikinstitut har i tiderna tagit initiativ till det sk. Kulturkullekonceptet, som innebär att man skulle samla grundläggande konstundervisning och andra konstaktörer till tomten där ungdomsgården, Grankulla bildkonstskola, Nya paviljongen och Svenska skolcentrum finns. Bildningsnämnden försökte förverkliga tanken med sitt beslut §11/2017 genom att överta Odenwall och skapa kulturkullen där. Odenwall renoverades länge och sedan förändrades planerna pga Ungdomsgårdens situation. Bildkonstskolan och musikinstitutet har under våren 2018 varit i kontakt med staden angående även andra utrymmesbehov, som listades tidigare i texten.

Enligt förvaltningsstadgan § 20 hör till utskottens uppgift att avge utlåtanden i ärenden som hör till utskottets verksamhetsområde. Ärendet hör till ungdomsutskottets, kulturutskottets och utskottets för svensk undervisning och småbarnspedagogik verksamhetsområde. Ungdomsutskottet gav sitt utlåtande 18.4.2018 och kulturutskottet sitt utlåtande 19.4.2018. Bägge förespråkade det alternativ som föreslås för utskottet för svensk undervisning och småbarnspedagogik.

Bildningsdirektören:

Utskottet ger följande utlåtande till samhällstekniska utskottet om de olika alternativen till renovering av ungdomsgården:

Ur ungdomsarbetets synvinkel är det viktigt att de unga har en plats där de får vara sig själva. Det är värt att observera är att ungdomsgården för många ungdomar är den plats där de får komma loss från läxor och förpliktelser och göra sådana saker som de själv upplever som viktiga. På ungdomsgården får de unga ägna sig åt hobbyer, spela, leka, bli bekanta med andra ungdomar, experimentera och kanske lära sig nya saker eller få kompisar.

Ungdomsgårdens läge har varit funktionellt sett mycket bra, och även om det har gått att hitta alternativa lokaler (stadsbiblioteket, Norra Heikelvägen och skolbyggnaderna) för en del av verksamheterna, har de inte helt ersatt ungdomsgården.

Samtidigt brottas också skolorna och grundundervisningen i konst med utrymmesbrist. De pågående utredningarna av daghems-, förskole- och skolnätverket samt gymnasieprogrammet visar att ökningen i antal barn och unga är så stor att vi redan nu behöver mer utrymmen än de befintliga. I och med digitaliseringen av bildningssektorn har det också uppstått behov att grunda ett digilabb som skulle tjäna bildningsväsendet och alla åldersgrupper på en bred basis. Staden har inlett ett samarbete med bl.a. IBM och Utbildningsstyrelsens innovationscenter och sökt finansiering av Utbildningsstyrelsen för att testa konceptet som en pop up-verksamhet.

I Grankullas visioner har också i några års tid ingått en sk. kulturkulle, som

skulle förena bl.a. utövandet av och den grundläggande undervisningen i olika konstgrenar i en miljö som också tjänar läroanstalterna. Initiativet till kulturkullen (kulttuurikukkula) har i tiden tagits av Grankulla musikinstitut. Konceptet skulle möjliggöra tillräckliga utrymmen som ger ramar för konst- och kulturaktiviteter och ligger i omedelbar närhet till skolmiljön och stadens övriga tjänster, exempelvis ungdomsgården och Nya Paviljongens konsertsal. Detta skulle i praktiken innebära lokaler för bl.a. dans, musik och bildkonst (undervisning och hobbyverksamhet vid sidan av skolverksamheten, efter skoldagen) samt tillräckliga förvaringsutrymmen för olika slags redskap och elevarbeten.

Behoven i nuläget är kort sagt följande:

- gemensamma undervisningslokaler för bildkonst och musik (inkl. övningsrum för band samt förråd) med Hagelstamska skolan, GGs, Grankulla bildkonstskola, Grankulla musikinstitut och medborgarinstitutet som användare. Det här är realistiskt att ordna eftersom grundläggande konstundervisningens verksamhet påbörjas efter skoldagen och eventuell medborgarinstitutsverksamhet kunde fungera i lokalerna senare på kvällen. Arrangemanget skulle emellertid kräva tillräckliga förvaringsutrymmen för alla aktörer. Lösningen skulle ge Hagelstamska skolan och GGs tilläggsutrymmen, som de behöver. Indirekt möjliggör lösningen att förskolan kan ordnas i samband med skolan och då finns det mer plats för småbarnspedagogiken i de befintliga fastigheterna.
- Verksamhetslokal för ungdomstjänsterna inklusive ungdomskafé, danssal och sal med scen.
- Arbetsrum för cirka tio personer.
- Digilabbverksamhet

Av alla ovannämnda alternativ till renovering av byggnaden möjliggör endast alternativ 1 arbets- och undervisningslokaler, och detta alternativ har samhällstekniska utskottet förkastat. Alternativ 2 möjliggör inte ungdomslokalverksamhet, eftersom personalen skulle bli tvungen att arbeta hela arbetsdagar i lokalerna.

Således föreslås alternativ 3 kombinerat med en ny byggnad bredvid, detta med hänvisning till det ovannämnda "Kulturkulle-konceptet". Det här betyder att ungdomsgårdens ursprungliga del (400 m²) bevaras och saneras för att användas som kortvarig verksamhet såsom ungdomstjänsternas smågruppsverksamhet, mötesbruk osv. men inte för kontors- eller undervisningsbruk. Då kulturutskottet behandlade förslaget föreslogs att det lokalhistoriska arkivet kunde finnas här och utvecklas i mer museal riktning. Det här skulle i sin tur ge de lokala föreningarna mer utrymme i Villa Junghans, där arkivet finns nu.

Kostnadsförslaget går på 2–3 mn euro, och det är möjligt att få finansiellt bidrag p.g.a. byggnadens museala värde. I ungdomsgårdens omedelbara närhet planeras och byggs ett nytt aktivitetscenter ("Kulturkullen") med lokaler som lämpar sig som kontor och för undervisning samt lämpliga lokaler för ungdomstjänsterna, bildkonst, musik (inkl. band), dans, Digilabb samt kanske Maker Space-verksamhet. Lokalerna nyttjas gemensamt av

ungdomstjänsterna, Hagelstamska skolan, GGs, medborgarinstitutet, Grankulla musikinstitut och Grankulla konstskola, och även fritidstjänsternas kanslier kunde inrymmas i huset.

Kostnaden för tillbyggnaden bör utredas, men den är sannolikt konkurrenskraftig med den kostnad som en tillbyggnad till GGs, enligt gammal behovsutredning (SUS 5.10.2015) skulle innebära. Samtidigt skulle Kulturkullekonceptet besvara en mycket stor del av de akuta behov av utrymmen som finns inom svenskspråkig småbarnspedagogik och undervisning samt mot behov som länge funnits inom grundläggande konstundervisning och ungdomstjänster samt många andra funktioner. Många av dessa funktioner skulle betjäna hela stadens verksamhet.

Ungdomstjänsternas personal samt Hagelstamska skolans, GGs, Grankullas musikinstituts och Grankulla konstskolas ledning har ställt sig positiva till den ovan presenterade modellen. Planeringen kunde med fördel påbörjas med snabb tidtabell i en gemensam servicedesignprocess.

Beslut:

Enligt beslutsförslaget.